

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolars

Edition spéciale : 3 Dolars

ADRESSE

«İdjtihad» Constantinople

Téléph : St. 865

xxviième ANNÉE

1 Septembre 1931

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca
İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 328

ABONNEMAN

Seneliği (24 Nushâ) Türkiye
için: 2 1,2, Ala kağıdı

5 liradır.

ADRES

Cıgaloğlu'nda İctihad Evi

Tarihî Te'sisi

1904 — Genève

Yirmi yedinci sene

1 Eylül 1931

İçtima'î tehlikeler:

MAHALLE NİKÂHI

Beş on gün evvel gazetelerin Zabıta havadisleri arasında şöyle bir haber okuduk : Yekdiğerini karı koça zanneden bir çift arasında şiddetli bir kavga olmuş ; Karakola düşmüşler ; Zabıta Memurları evlilik vesikası aradığı zaman onlar sadece mahallede nikâh olduklarını söylemişler , binnetice iki taraf arasında kanunî bir rabıta olmadığı anlaşılmış .

Ne kadar basit bir şey değil mi ? . Fakat bir parça tâmik ettiğimiz zaman görürüz ki şu küçük haber , Türkiye'de aile rabıtasının iflâsa doğru sürüklendiğini gösteren feci bir işarettir .

Mahalle nikâhı ... şimdi artık bu tabir ; fuhşun , rezaletin , gayrimeşru ve gayrikanunî rabıtalara örtbas edilmesi için kullanılan , dinî mukaddesatı ahlâksızlığa alet eden yaman bir formül olmuştur .

İki nişanlının yaşları henüz evlenme çağına girmemiş ; hâkimden izin almak fazla külfetli .. belki de imkânsız .. İşin kolayı var : İmam efendiyi çağırıp Allahın emri , Peygamberin kavli , İmamı Âzamın içtihamı ile hemen bir nikâh kıydırmak .

Yahut başka türlü : Damat olacak zat , uzak bir yerde .. küçük hanım gelin edilecek .. Belediye Daireleri arasında muamele yapmak uzun sürecek .. bu kadar uğraşmağa ne hacet : git tiği yerde nikâh kıyılmaz mı ? ! Gelin hanım yola çıkarılır ; nişanlısının bulunduğu yere vardığı zaman hemen bir nikâh , bir dua .. İşte o kadar ... Ne olacak ? Allahın istediği nikâh olmadı mı ? .. Belediyeye ne zaman olsa gidebilirler ;

maamafih ekseriya gidilmez olur . Efendiler , bunun adına medenî lisanda ve kanun muvacehesinde **Metres tutmak** derler . Bir tarafta medenî kanun ve onun emrettiği teşkilât ... Diğer tarafta da halkın mukaddes tanıdığı ölçüleri ahlâksızlığa alet etmek isteyen mas-karalıklar ...

Sağda , solda , her tarafta ahlâkî bir ufunet var ve maalesef bu ufunet , her biri küçük bir vatan olan ailelere musallat olmuştur : Başörtülü haminneler , ak sakallı ağababalar , kendi köşeciklerinde afifane büyüyen masum Türk

Tevfik Fikret

kızları; memleketin her köşesinde hergün yüzlerce kurban vermektedir.

Filhakika mevcut kanunlarımız, evli olmak ve bazı hukukî mahrumiyetlere katlanmak şartıyla serbest iştiraklere müsaade etmektedir, aneak şuurlu bir hareket yanında gafil avlanmak nev'inden olan vaziyetlerdir ki ahlâkî ve içtimaî bir tehlike teşkil etmektedirler; Henüz yeni mevzulara alışmayan, yeni kanunlar hakkında salim bir fikir edinemeyen Türk ailelerinin, afif halk tabakasının, asıl koyu Türk camiasının; için için bozulup çürümeğe maruz kalmasıdır ki memleketin varlığını tehdiye müncer olmaktadır.

Bundan dolayı memleketin bütün münâverlerini: Hâkimlerini, Müddeiumumilerini, Avukatlarını, Âlimlerini, Muallimlerini, Muharrir, Mütefekkîr, Asker, Sivil her ferdini resmî, gayri resmî bütün kuvvetleri ile yeni bir cüdâle davet etmek mecburiyeti hasıl olmuştur.

Yeni Matbuat Kanununun 41 inci maddesi (aile mevcudiyetini ve aile kurmak esasını

sarsacak ve kadınlığın ana olmak hususundaki fitri temayülünü zayıflatacak mahiyette her türlü neşriyatı yasak) etti; Türk Ceza kanununun 237 inci maddesi, kanunî akdi ispat edecek nikâh vesikaları ibraz edemeyen kimselerin dinî merasimini iera eden İmamlarla ruhanî reisler hakkında cezai hükümler vaz etti.

Ancak kanun hükümleri kitap sahifelerinde hareketsiz kaldıkça bu şenaat gittikçe vüs'atini artıracaktır.

Kanun ve ahlâkın mefkûresini tahakkuk ettirmek için Muallim Birlikleri, Fıkâ teşekkülleri, bütün siyasi, gayrisiyasi zümreler vatandaşları tenvir hususunda tehalük göstermekle mükellef olduğu gibi her vatandaş ta kendini bu sahada bir Müddei ummî telâkki etmek vecibesiyle mukayyetir.

Dünyanın en kahraman adamları afif Türk

aileleri içinden yetişmiştir; onların saarsılması bütün bir tarihin, büyük bir mefkûrenin yıkılması neticesini tevhit eder ki bu inhidamın dehşet ve azameti karşısında ürpermemek mümkün değildir.

Büyük Gazi demiştir ki: (Vatan ve millet işlerinde dostluk ve arkadaşlık olmaz!); aile mefhumu sinsî bir tarzda yıkmaya çalışanlar, en yakınlarımızdan olsa bile onları feda etmek, büyük vatan ailesi hesabına en mukaddes bir borçtur.

Türk vatandaşları! Aile mevcudiyetini kurtarmak için yeni bir seferberlik ilân edelim..

* *

Yeni Moda Hizmet Mukavelesi

Şimdi metresliği kanun çerçevesine sığdır-

mak moda oldu; maaalesef bazı No-terlerin de buna alet olduklarını işidiyoruz. Mes'ele gayet basit: Bir hizmet mukavelesi yapmaktan ibaret.

ŞA'İRİN REBABI

— Fikret söylüyor —

Zalimlerin yüreğinde yakdım 'azab ateşi,
Öksüzlerin silinmeyen gözlerinde ağladım;
Bir semavî şerab içen seslerinde mahzunlar:
Rebabımın tellerini semalara bağladım. A.D.

Mürebbiye, filân namı altında eve alınan ve mukavelenin çerçevesi içinde afif ve masum bir çehre ile yer tutan nikâhsız kadın, burada asıl hüviyetinden başka bir sima ile namuslu bir iş adamı vaziyetinde görünür.

Kanunun mukaddes ölçülerini fena bir şekilde istismara matuf olan bu mukavelelere karşı cephe almak vecibesi, hukuk adamlarını işgal etmek leyakatini haiz olan bir mahiyettir.

Borçlar kanununun 20 inci maddesine nazaran (bir akdin mevzuu gayrimümkün veya gayri muhik, yahut ahlâka «adaba» mugayir olursa o akit batıldır.)

Yine aynı kanunun 18 inci maddesi mucibince (bir akdin şekil ve şartlarını tayinde iki tarafın gerek sehven, gerek hakikî maksatla -rını gizlemek için kullandıkları tabirlere bakıl-

mayarak, onların hakikî ve müşrerek maksatlarını aramak lâzımdır.)

Kanunun bu sarîh hükümleri karşısında hakiki maksatları arayarak ona göre hüküm vermek Türk Hâkimlerini alâkadar ettiği gibi

bu çirkin maksatlara alet olan Noterler hakkında takibatta bulunmak ta Cümhuriyet Müddei umumilerine terettüp eden bir vazifedir.

İrfan Emin

DÜNYANIN YENİ KHUDAVENDLERİ

Amerika hegemoniasi

Geçen sayıdan maba'd

« Terekkinin ilk kanunu dünyadan, haki-katla karşı karşıya gelmesini talep eder. Aynı derecede aşikârdır ki, şimdiye kadar beşerî umuri akl ve şu'ur idare etmiş değildir. Ced-danî khudgâmlık sevki tabi'isi izale edilmiş olmakdan pek uzaktır. Bedkhahlık kuvvetleri son derecede zi hükümdürler. »

Aynı khatib, teslihat tahdîdinin yalnız Avrupa için faydalı olduğunu söylüyor :

« Yalnız bütün diğer milletler için mevcut 'ayni sebeble sulhu temenni etmeyiz. Sulhu yalnız hak olduğu için değil, harbin terakki-mize engel olduğu için de Sulhu temenni ederiz. Dünyada, her tarafda menfa'atlarımız bir halde-dir ki nerede olursa olsun zuhur eden bir kavğa bizi 'azim bir derecede izar eder. Eğer cihan harbine girmeseydik, ihracatımızla ba'zı me-nafi' te'min etmiş olmamıza rağmen, niha'i galib kim olursa olsun zararlarımız pek büyük olurdu. »

Bu beyanat Muttehide'i Amerikanın son harbde neden i'tilaf Devletlerine iltihak ettiğini açıkca izah eder. Biz onun, Hak ve Huriyet tevsif olunan latin mucarredatını mufa'fa etmek için, cihan harbine girmiş olduğuna; safdilâne, ka'il olmuşduk. Hakikati halde Amerika, muharib iki taraftan hangisinin yanına geçeceğinita'yinde bir lahza tereddüd etti. Nihayetde i'tilaf grubuna iltihak etmiş olması mahza menfa'atleri, kendisine bu intihabi emr etmiş olmasındandır. Bizzat Re'isi Cumhur Coolidge in teslim ettiği veçh ile Amerika girmeye mecbur olduğu bir harbe girmiştir. Fakat

'ayni Devlet reculunun, nutkunun bir kısmında harbden ancak pek az istifade ettiğini te'min etmekde haksızdır.

Bu gün artık kendisini tekyid etmeyen mesarif mukabilinde, şimdiye kadar ehemmiy-yetsiz bir « Milice » [ya'ni gönüllü millî ordu] tarafından nakıs bir suretde himaye olu-nau Mexique ve ba husus, fazla'i nufu-sunu üzerine boşaltmak isteyen Japonya nın da'ima tehdid ettiği bu sanayi'kârlar ve tacirler kavmi birden bire bahriyyesile ve ordusile dünyanın birinci Devleti askeriyyysi oldu.

Vaktile pek ziyade korkduğu Japonya şimdi ona küçük bir düşmen görünmekdedir.

Mexique in mu'azzam petrol servetlerini zabt etmek için Amerikanın, elini uzatmakdan başka bir yapacağı yoktur.

Amerika cihana, khudavendce söylüyor, her kes ondan korkduğu halde o kimseden korkmıyor.

Munhasiren ticarî nokta'i nazardan bakıla-rak ve cihanşumul fa'ikiyyete ticarî bir kıy-met nazarile bakılarak, Muttehide'i Amerika Devletleri, böyle bir fa'ikiyyet iktisabile 'azim olduğu kadar gayri melhuz bir kâr elde et-diklerini söyleye bilirler.

Avrupa, bil'aks harb yüzünden harab oldu. Fransanın en zengin vilâyetlerinde taş taş üstünde kalmadı ve Fransa bu gün istikrazlarla yaşamaktadır. Ticarî nokta'i nazardan, kendi-sine borclu bulunduğu fakat isti'mali, bu büyük memleketin şevketini yaratmaya yaramış olan mebahîği Amerikaya te'diye etmek icab edecek olsa Fransanın bu harabiyyeti daha ziyade tam olacaktır.